OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kirje

3.2.2026

VN/1983/2026
VN/1983/2026-OKM-8

Jakelussa mainittu

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto U 70/2025 vp

Kirjallinen asiantuntijalausunto liittyen valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan aluekehitysrahaston, mukaan lukien Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg), koheesiorahaston ja Euroopan sosiaalirahaston perustamisesta osana kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa sekä aluekehityksen ja laadukkaisiin työpaikkoihin, osaamiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen vuosiksi 2028–2034 myönnettävän unionin täytäntöönpanoedellytyksistä (koheesiopolitiikan asetusehdotukset 2028–2034)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa asiakohdassa mainitusta valtioneuvoston U-kirjelmästä.

Pyydettynä lausuntonaan opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa seuraavaa.

Komissio ehdottaa alue- ja rakennepolitiikkaan (koheesiopolitiikka) rahoituskehyksen ja sen rakenteen merkittävää uudistamista. Rahoituskehyskokonaisuus muodostuisi neljästä otsakkeesta. Koheesiopolitiikan näkökulmasta keskeisin on rahoituskehyksen pääotsake 1 eli Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen vaurauden ja turvallisuuden rahasto. Nykyisin rahoituskehyksessä erilliset yhteistä maatalouspolitiikkaa, koheesiopolitiikkaa ja sisäasioita koskevat toimet koottaisiin yhteen otsakkeen 1 sisällä.

Koheesiopolitiikka on nivottu osaksi muita rahoitusohjelmia, mikä auttaa vahvistamaan sen vaikuttavuutta. Yhteiset säännöt muiden rahoitusohjelmien kanssa edistävät toimeenpanon sujuvuutta. Kansallista ja alueellista kumppanuutta koskevissa suunnitelmissa EU:n prioriteetit muunnetaan konkreettisiksi ja paikkalähtöisiksi toimiksi, joka mahdollistaa toimien räätälöinnin erilaisiin tarpeisiin.

Kansalliset ja alueellisiin kumppanuussuunnitelmat uutena toimeenpanon välineenä vahvistavat yhdennettyjä pyrkimyksiä taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen kehityksen edistämiseen Suomessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että eri rahastoista laadittava yksi kumppanuussuunnitelma voi merkittävästi edistää synergiaetujen saavuttamista eri politiikkatoimien kesken. Kansalliseen suunnitelmaan on mahdollista toisiaan täydentävästi muodostaa politiikkatoimien koherentti kokonaisuus, joka merkittävästi lisää toimien pitkäjänteisyyttä ja kokonaisvaikuttavuutta.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address** Opetus- ja kulttuuriministeriö	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 135 9335 +358 9 135 9335	kirjaamo.okm@gov.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa kilpailukyvyn, työllisyyden, osaamisen kehittämisen ja elinvoiman edistämisen merkitystä koheesiopolitiikassa sekä yhtyy näkemykseen, että edistyksestä huolimatta työttömyyden, osaamisvajeen, työvoimapulan ja köyhyyden torjunta ovat edelleen ensisijaisia parannuskohteita koko EU:ssa.

Euroopan aluekehitysrahastosta tuetaan toimintaa, joka vähentää alueellisia eroja ja edistää Euroopan alueellista yhteistyötä. Rahaston esitetyt tukikohteet ovat hyvin mahdollistavia, joten jatkossakin tuki tutkimus- ja kehittämis- sekä innovaatiotoimintaan ja investointeihin vahvistaa alueiden kilpailukykyä ja elinvoimaa.

Euroopan sosiaalirahastosta rahoitetaan merkittävästi osaamisen ja osallisuuden lisäämistä tukemalla työllisyyttä ja osaamisen kehittämistä. Työvoiman tarjonta sekä koulutuksen ja taitojen elinikäinen hankkiminen on keskeistä erityisesti edistämällä täydennys- ja uudelleenkoulutusta sekä kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia.
On perusteltua, että sosiaalirahaston toimet kytkeytyvät tiiviisti jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoihin sekä eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä hyväksyttyjen maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoon. Maakohtaisten suositusten vahvemman roolin myötä tulisi kiinnittää huomiota myös hallinnollisen taakan vähentämiseen muun muassa virtaviivaistamalla erialisia raportointivelvollisuuksia.

On tärkeää, että ESR- varoin voidaan tukea kansallisesti strategisia toimia yhtenäisesti. Opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa, että komission roolia koulutussektorilla ei ole tarkoituksenmukaista vahvistaa ja että EU-tason toimilla ei tule rapauttaa jäsenvaltioiden toimivaltaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää kannatettavana sitä, että kumppanuussuunnitelmiin sovellettaisiin 14 prosentin sosiaalista tavoitetta, jolla varoja ohjattaisiin Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoon ja tuettaisiin laadukkaita työpaikkoja, osaamisen kehittämistä, sosiaalista osallisuutta, kohtuuhintaista asumista sekä sosiaalista ja terveydenhoidon infrastruktuuria kaikissa jäsenvaltioissa.

Lisäksi ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että sosiaalista innovointia on tärkeää tukea edistämällä vastavuoroista oppimista ja kansainvälistä yhteistyötä, perustamalla verkostoja sekä levittämällä ja edistämällä hyviä käytäntöjä ja menetelmiä.

Neuvotteleva virkamies Merja Niemi

Jakelu Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta